

บทที่ 7

ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ (Structural-functional Theory)

ศษ.ประเสริฐ แย้มกลินพูง

การอธิบายการเปลี่ยนแปลงในสังคมด้วยสาเหตุหรือตัวก่อทั้งหมด ใหญ่ เชียงอัน เที่ยว
ประสบความยุ่งยากหลายอย่าง ในปัจจุบันนักสังคมศาสตร์จึงได้เปลี่ยนแนวใหม่ ๆ โดยมองสังคม
ล้วนรวมว่า เป็นระบบอันหนึ่งซึ่งประกอบด้วยล้วนทั้งระบบอยู่ด้วยกัน ที่มีความ
สัมพันธ์กัน การเปลี่ยนแปลงอาจจะเกิดขึ้นหรือเริ่มต้นได้ในทุกล้วนและส่งผลสะท้อนไปยังล้วนอื่น ๆ
ซึ่งต้องถูกกระบวนการทางเมืองไปด้วย จะเกิดมากน้อยในล้วนไหนอย่างไร และมีผลกระทบกระเทือน
มากน้อย เชียงไรเป็นเรื่องที่เราสามารถศึกษาและทำนายได้ แนวความคิด เช่นนี้ได้รับความนิยม
มาเป็นทุกที่ โครงสร้างเหล่านี้ ซึ่งเป็นเครื่องมือของนักสังคมศาสตร์ในการศึกษาสังคม ใน
ตอนต่อไปจะได้พูดถึงการใช้ทฤษฎีนี้ในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ มองสังคม เป็นระบบอันหนึ่ง ระบบนี้จะเป็นจะต้องคำรับ
อยู่ต่อไป เมื่อว่าศักดิ์บุคคลมีการเปลี่ยนแปลง เสมอ เมื่อจากกฎหมายชาติของการเกิดแก่เจ็บตาย
การที่สังคมจะดำเนินอยู่ได้ สังคมจะต้องมีโครงสร้าง เพื่อทำหน้าที่สำคัญต่าง ๆ ในสังคม เหมือน
กับว่าร่างกายของมนุษย์จะมีชีวิตอยู่ได้ ก็จะต้องมีอวัยวะทำหน้าที่ค่าง ๆ ที่จำเป็นแก่การมีชีวิตอยู่
หน้าที่หรือความต้องการสำคัญของสังคมก็มี เช่น จะต้องมีการผลิตอาหารและสิ่งของเครื่องใช้
ต่าง ๆ จะต้องมีการให้กำเนิดและอบรมสมาชิกใหม่ที่จะมาแทนที่สมาชิกเก่าจะต้องมีการมอบ
อำนาจการปกครองให้บ้างคน เป็นผู้ใช้ จะต้องมีการควบคุมพุทธิกรรมของบุคคลไม่ให้เป็นอันตราย
ต่อความสงบสุขล้วนรวม จะต้องมีการแบ่งปันทรัพย์สินในสังคมระหว่างคนที่มีอาชีพและฐานะต่าง ๆ
กัน ฯลฯ หน้าที่เหล่านี้เป็นความจำเป็นของสังคมซึ่งจะต้องสร้างสถาบัน ระบบกฎหมาย เอกธ์ และ
กำหนดลักษณะหน้าที่ และแบบความสมศันธ์ระหว่างบุคคลต่าง ๆ ให้ปฏิบัติตาม ทุกสังคมจึงการจัด
ระบบเปียบในเรื่องต่าง ๆ เช่น ระบบการผลิต (ได้แก่ การแบ่งงาน การใช้เทคโนโลยี ฯลฯ)
ระบบครอบครัว การเมือง การรักษาความสงบเรียบร้อย ความยุติธรรม ศาสนา ฯลฯ กล่าว

รักนี้ยังคง สังคมได้สร้างสถาบันต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อให้ชีวิตสังคมคุ้มครองอยู่คือไปได้ สถาบัน (ในความหมายกว้าง คือรวมถึงชนบทรวม เนียมประเพณีความเชื่อและระเบียบปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ) ซึ่งท่านนี้ที่สำคัญ (functional) ในสังคม ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นในการอุ่นร่วมกันของมนุษย์ เป็นเมืองกลไก (mechanism) ที่ทำงานเพื่อประโยชน์ของสังคมและบุคคลที่อยู่ร่วมกันในสังคมนี้

โดยปกติแล้ว การทำงานของกลไกเหล่านี้เป็นผลให้สังคมอยู่ในสภาพสมดุลย์ เกสือนที่ (moving equilibrium) กันต่อ ทุกส่วนหรือสถาบันของสังคมจะปรับตัวเข้าหากันตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อม ทั้งทางสังคมและภูมิศาสตร์ และสถาบันจะท่าน้ำที่ของตน ซึ่งเป็นการสนองความต้องการของสถาบันนั้น ๆ และสังคมเป็นส่วนรวม การตัดต่อตอนให้ระหว่างบุคคลซึ่งเป็นไปตามบรรทัดฐาน (norms) และสถานภาพ (status) หรือกล่าวรักนี้ยังคงอยู่ในขอบเขตของสถาบัน จะเป็นไปในทางที่สมัยมนุษย์กันในชั้นสูบท้าย เช่น การทำเกษตรกรรมของชาวชนบท เป็นผลให้มีรัฐดินบ้านไร่งานอุดสาหกรรม มีอาหารสำหรับเสียงคงงาน และช่วยให้โรงงานสามารถขยายผลิตผลได้ เพราะชาวชนบทมีอิสระเพิ่มขึ้น เมื่อซึ่งเป็นตัวของโรงงานจึงอยู่ได้ เพราะชนบทเองก็ได้รับประโยชน์จากเมือง หรือ ตลาดจำหน่ายผลิตผล และสามารถซื้อเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ในราคากูก ซึ่งตัวอย่างที่มีได้แก่ การทำงานของสถาบันของครอบครัวซึ่งมีหน้าที่สำคัญในการอบรมสมาชิกที่เกิดขึ้นใหม่ให้รู้สึกและเปียบวัฒน์และการควบคุมตนเอง ฯลฯ (socialization) ทั้งนี้เป็นการสนองความต้องการของสถาบันทางเศรษฐกิจ หรือระบบการผลิตของสังคมที่ต้องการคนทำงานที่มีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันระบบการผลิตก็ทำให้ทรัพยากรส่วนรวมในสังคมเพิ่มขึ้น เป็นผลให้แหล่งครอบครัวมีรายได้สูงขึ้น เกย์เฉลี่ยและมีโอกาสที่จะให้การอบรมสมาชิกในครอบครัวในทางที่เป็นประโยชน์แก่สังคม เราซึ่งเชยักว่าสังคมอยู่ในสภาพสมดุลย์ แต่การสมดุลย์นี้เป็นการสมดุลย์เกสือนที่ เพราะสังคมที่ได้กล่าวไว้แล้วตอนต้นว่า การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเสมอในทุกขณะ ในสังคมใดที่ส่วนประกอบหรือสถาบันต่าง ๆ สามารถท่าน้ำที่ของตนโดยสมบูรณ์ทุกประการ เช่น สถาบันการเมืองที่ให้อิสระแก่บุคคล เติมาระหว่างที่และเติมาระหว่าง อาจจะเป็นประโยชน์ (functional) และเป็นตัวยอมรับกันในสังคม

ระบบหนึ่ง ในระดับต่ำๆ อาจจะก่อให้เกิดปัญหาค้างๆ มากมาย (dysfunctional) เช่น ความลับทางการเมืองอันเนื่องมาจากประชาชนถูกอิทธิพลของแนวความคิดทางประชาธิปไตย หรือความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจที่บุคคลนัก เนื่องจากการผูกขาดของผู้มีอำนาจฯ ฯ ความไม่สมบูรณ์ของส่วนประกอบหรือสถาปัตย์ต่างๆ ทำให้เกิดปัญหาภาคภัย (strains) ชัดเจน (inconsistencies) และความตึงเครียด (tensions) ค้างๆ ในสังคม มองในแง่ที่สังคมก็เป็นระบบที่มุ่งยึดศักดิ์สิทธิ์เพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้ในการดำเนินชีวิตร่วมกัน การเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นที่ไก่ ส่งผลกระทบอย่างไร อยู่ที่การหาจุดตึงเครียดนี้

ความตึงเครียดนี้มีที่มาจากการไม่สามารถเข้าใจความต้องการของคนในระบบสังคมนั้นเอง หรือจะเนื่องมาจากอิทธิพลจากภายนอก อย่างไรก็ตาม ตึงเมืองจะเป็นในกรณีที่สังคมตึงเครียดจะรู้สึกอุบัติในระบบสังคมนั้น ซึ่งสังคมวิทยาได้พบทัศนคติของความตึงเครียดนี้ว่าอยู่ที่ความไม่สมบูรณ์ในการทำงานของระบบย่อย (sub-systems) ค้างๆ โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดจากความกดดันในโครงสร้างของสังคมนั้น (structural strains) เช่น ในสังคมที่มีศักดิ์สิทธิ์จำนวนจำกัด แต่คนเพิ่มมากขึ้น ระบบเก็บภาษีที่ศักดิ์สิทธิ์ในเมืองและชนบทย่อมซัดกับความเจริญของระบบอุตสาหกรรม หรือระบบที่สอนให้เด็กยอมรับอันน้ำด้วยความต้องการของสังคม แต่เด็กไม่สามารถต่อรองได้ ความพยายามที่จะสร้างระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยขึ้นมา ความตึงข้อข้องของสังคมทำให้การซัดกันระหว่างส่วนต่างๆ เกิดขึ้นเป็นธรรมชาติ การซัดกันอาจเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เช่นในศรัทธายิ่งที่กล่าวข้างต้น ตามทฤษฎีนี้ สถาปันหรือสิ่งที่เป็นอุบัติในสังคมในขณะใดขณะหนึ่ง อาจจะทำหน้าที่สำคัญ (functional) หรืออาจกล่าวเป็นเครื่องก่อทำให้เกิดปัญหาบุ่งมาก ชัดเจนต่างๆ (dysfunctional) สิ่งที่คงอยู่ เช่น ประเพณี ความเชื่อ และระเบียบปฏิบัติ ค้างๆ ไม่ใช่จะถูกต้องและมีความจำเป็นเสมอไป เช่น ประเพณีที่บังคับการผูกพันต้องช่วยเหลือ เครือญาติ อาจจะ เป็นสิ่งล้าสมัยสำหรับสังคมปัจจุบันที่บังคับการใช้ความสามารถส่วนตัว และความเท่าเทียมกันของบุคคล การที่ระบบนี้ยังคงเหลืออยู่ในสังคมปัจจุบันทำให้เกิดปัญหาบุ่งมากค้างๆ นอกจากนี้ ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างสังคมต่างๆ ทิ้งแม้การคำรงอยู่ของทุกสังคม จะเป็นต้องอาศัยการปฏิบัติความทักษะการบางอย่างเหมือนกัน (functional prerequisites)

ตามที่ได้กล่าวแล้วในตอนต้น แต่รากการทริอกลไกที่จะปฏิปัติความหลักการเหล่านี้ เพื่อให้บรรลุถึง รากทุประஸงค์อย่างหนึ่งย่อมไม่เหมือนกันในแต่ละสังคม เช่น การให้สมาชิกในสังคมได้รับความ พ่อใจในความสมัพนธ์ทางเพศ หรือการให้สมาชิกในสังคมมีระเบียบวินัยในการทำงาน สังคม อาจ เลือกวิธีการใดวิธีการหนึ่งในหลายวิธีที่อาจจะใช้ได้ (structural variability) รากการเหล่านี้ใช้แทนกันได้เพื่อให้บรรลุถึงสิ่งเดียวกัน (structural substitutability) สังคมใดจะเลือกใช้รากใดก็เป็นเรื่องที่เราจะต้องศึกษาจากความสมัพนธ์ระหว่างสถาบัน และ พลังค์ต่าง ๆ ในสังคมนั้น ยกตัวอย่างเช่น ระบบการเมืองที่จะทำให้เกิดความมั่นคง เรียบร้อย ในประเทศอาจมีได้ตั้งแต่ระบบเบ็ด เสร็จที่รวมอำนาจ จนกระทั่งระบบประชาธิปไตยที่ให้ รายภูมิทุกคนได้มีสิทธิ เท่าเทียมกัน หรือระบบอุดลathaกรรมซึ่งต้องการเพิ่มผลผลิตและยกระดับ ความเป็นอยู่ของประชาชน อาจไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการประชาธิปไตยแบบรัฐสภา เสมอไป รัสเซียและญี่ปุ่นกล้ายเป็นประเทศอุดลathaกรรม โดยระบบการเมืองแบบรวมอำนาจ การพัฒนา ระบบอุดลathaกรรมจำเป็นจะต้องเป็นไปตามหลักการบางอย่าง ซึ่งเป็นจริงเสมอไม่ว่าจะเกิด ในประเทศใด เช่น จะต้องมีความแน่นอนทางการเมือง กรรมจะต้องมีความอดทนและมี ระเบียบวินัยในการทำงาน ประชาชนจะต้องไม่ฟุ้ง เฟอยและรู้จักการประทัยด จะต้องใช้หลัก ความสามารถส่วนตัวแทนหลักการ เล่นพารคพาก เป็นใหญ่ในการก้าวหน้าในชีวิต ฯลฯ การ ปฏิปัติความหลักการเหล่านี้ อาจทำได้ด้วยรากการต่าง ๆ เช่น อาจเป็นโดยคนส่วนน้อยใช้กำลัง บังคับตั้งในประเทศคอมมิวนิสต์ หรืออาจเป็นโดยให้โอกาสสมาชิกทั่วไปในสังคมพัฒนาตนเอง ให้เห็นคุณค่าของกฎหมายต่าง ๆ และใช้การแข่งขันเป็นเครื่องบังคับทางอ้อม เช่น ในประเทศ เสือประชาธิปไตย ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่จะชี้ให้เราเห็นความแตกต่างของระบบสังคม ต่าง ๆ และสามารถอธิบายความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นในสังคม

การซักกันอาจจะเกิดขึ้นได้ในทุกส่วนของสังคม เช่น บุคคลที่ไม่เคยมีอำนาจทาง การเมือง และมีความเป็นอยู่ยากจน อาจเปลี่ยนความคิดใหม่ เนื่องจากอิทธิพลของการศึกษา และประชาธิปไตย ทำให้เกิดความไม่พอใจและมีการเรียกร้องสิทธิทางการเมืองและความ เป็นอยู่ที่ดีขึ้น การเปลี่ยนแปลงในทางความคิด ที่นี่จะซัดกับระบบเศรษฐกิจและการเมืองที่เป็น

อยู่ การเปลี่ยนแปลงจะกล้ายเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาบุ่งยากค้าง ๆ ทฤษฎีโครงสร้างและน้ำที่ ถือว่าการเปลี่ยนแปลงอาจเริ่มต้นในส่วนหนึ่งของสังคมหรือกลไกล้วนพร้อมกันก็ได้ และโดยทั่วไป แล้วการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะล่วงผ่านระดับทั่วไปไปยังล้วนอื่น ๆ ซึ่งจะต้องปรับศักดิ์ตาม การจะปรับ ศักดิ์ย่างไรเป็นเรื่องของพังค์ค้าง ๆ ในสังคมในขณะนั้น การเปลี่ยนแปลงในระดับต้นจะทำให้ สังคมเสียสมดุลย์ ในรูปแบบแรงอาจแสดงออกเป็นปัญหาความไม่พอใจของบุคคลบางกลุ่ม หรือ ปัญหาที่แสดงความเสื่อมของสังคมโดยทั่วไป เช่น พลเมืองลดลงอย่างมาก คนล้วนให้ผู้ฐานะ ยากจนแร้นแค้น หรือเกิดการเสื่อมในทางศีลธรรมและศิลปวิทยาการ สังคมอาจจะปรับศักดิ์ด้วย การจำกัดการกระทำหรือความคิดรุนแรงทุกอย่างที่เป็นอาชญากร หรือห้ามความคิดเห็นชัดแย้ง ทางการเมืองทุกอย่าง ถ้าการกระทำนี้เป็นผลลัพธ์ การเปลี่ยนแปลงจริงจังในล้วนอื่น ๆ ของสังคมก็จะไม่เกิดขึ้น เช่น ในอดีต อาชญากรรมที่เกิดขึ้นมากในมีผลลัพธ์ทั่วโลก เพราะ สังคมสามารถควบคุมได้อย่างแท้จริง การลงโทษบุคคลที่กระทำการให้สังคมกับสังคม สมดุลย์ตามเดิม อย่างไรก็ตี สังคมมักจะไม่สามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในล้วน ค้าง ๆ ของสังคมได้อย่างแท้จริง อาชญากรรมที่เกิดขึ้นแสดงถึงปัญหาค้าง ๆ ที่อยู่เบื้องหลัง เช่น ความยากจน ความไม่เป็นธรรมและเอาระยับกันในสังคม ความเสื่อมของระบบครอบครัว การสับกุมลงโดยอย่างเดียวหา เศียงพอที่จะระงับปัญหาไม่ ความกดศันจะเกิดขึ้นในสังคม และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา ครอบครัว และอื่น ๆ ถ้า สังคมจะเปลี่ยนสภาพใหม่ในความพยายามที่จะแก้ปัญหาดังนี้ เศรษฐกิจที่เกิดขึ้น เช่น ในทางการเมือง อาจจะเป็นต้องเพิ่มการใช้กำลังบังศัน จำกัดสิทธิ เสริมภาพของราษฎร ในทางเศรษฐกิจความไม่ เป็นธรรมอาจจะเพิ่มมากขึ้นอีก คำใช้จ่ายที่เสียไปในการรักษาความสงบเรียบร้อยทำให้ทุนที่นำ มาพัฒนาประเทศลดลง คนมีทรัพย์สินจะอยู่ในเมืองซึ่งปลดภัยจากโจรผู้ร้าย ทำให้ ชนบทต้องยากจนลง ในทางศาสนาความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์ เทายัมม์ค่าถูก อาจจะเพิ่มมาก ขึ้น คนจะสนใจหางจากวัดและคำสอนที่แท้จริงของศาสนา ฯลฯ ในทางตรงกันข้าม ความกดศัน อาจทำให้สังคมต้องเริ่มปฏิรูปในด้านต่าง ๆ อย่างจริงจัง เพื่อความเป็นธรรมในสังคม เช่น ออกกฎหมายเก็บภาษีคนที่ได้ทรัพย์สินมาโดยรึง่าย ๆ กฏหมายปฏิรูปที่ดิน เลิกระบบญาติพน้อง

และพี่ครพวก ให้โอกาสก่ออุ่นบุคคลที่ล้าหลังและเสียเปรียบในการแข่งขันในสังคม เช่น คนเข็มค่า และคนชนบท ความคุณการใช้อำนาจในทางทุจริตของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง และการเอาเปรียบของพ่อค้าคนกลาง

มาร์ (Moore) นักสังคมวิทยาชาวอเมริกัน ได้ย้ำความสำคัญของทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ว่าสามารถให้คำอธิบายการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทุกอย่างที่เกิดขึ้น สังคมจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นอยู่ตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น พลังที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีมาจากการทั้งภายในระบบสังคมและภายนอก การเปลี่ยนแปลงจึงเป็นลักษณะธรรมชาติของสังคมควบคู่กันไปกับความเป็นระเบียบ อาจจะเกิดขึ้นในวงเขตจำกัดซึ่งไม่มีผลสะท้อนรุนแรงในระดับลับ แต่ในระดับยาว อาจทำให้สังคมต้องเปลี่ยนแปลงไปมาก เช่น การเพิ่มของประชากร ในระดับต้นสังคม อาจไม่รู้สึกกระทบกระเทือน แต่จะเป็นปัญหาจริงจังในระยะหลัง เมื่อการแข่งขันในสังคมรุนแรงขึ้น หรือการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของศีนที่ดิน ซึ่งเกิดเนื่องจาก การทำเกษตรกรรมเป็นเวลานาน กว่าสังคมจะให้ความสนใจ เรื่องนี้อาจจะกล้ายเป็นปัญหาซึ่งกระทบกระเทือนความเป็นอยู่ของคนส่วนใหญ่ของประเทศ การเปลี่ยนแปลงบางอย่างอาจจะเกิดขึ้นในเรื่องลำดับและลั่งผลสะท้อนไปยังส่วนอื่น ๆ ในเวลาไม่นาน เช่น โรงงานที่เกิดขึ้นใกล้ชานบทอาจทำให้เชื้อตัวของชาชนบทต้องเปลี่ยนแปลงไป ผู้ดีพื้นดองและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของหมู่บ้าน อาจจะลดความสำคัญลง คนหนุ่มสาวอาจจะมีอิสรภาพมากขึ้น ฯลฯ

นอกจากเหตุการณ์ใหญ่ ๆ ซึ่งทำให้การเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด มาร์ยังได้ชี้ให้เห็นความตึงเครียดอื่น ๆ ในสังคมซึ่งแม้จะเป็นเรื่องธรรมชาติ แต่ก็สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้ เช่น เติยาภัย ในประการแรก ข้อเท็จจริงมีอยู่ว่า ไม่มีสังคมใดที่อยู่ในสภาพสมบูรณ์ที่แท้จริง ส่วนต่าง ๆ ของสังคมไม่ได้ประสาน (integrate) กันอย่างสมบูรณ์อย่างน้อยที่สุดก็ด้วยเหตุผลที่ว่าตัวบุคคลที่ปฏิบัติตามบทบาทต่าง ๆ ซึ่งเป็นหน้าที่ของตนในสังคม (role requirements) มีบุคคลภาพและความสามารถไม่เหมือนกัน สังคมอาจจะวางแผนบรรทัดฐานอย่างเติยาภัยให้บุคคลกระทำ เช่นนั้น เช่นนี้ แต่บุคคลจะกระทำได้มากน้อยเพียงใดหรือมีประสิทธิภาพแค่ไหน ส่วนหนึ่งบ่อมีขึ้นอยู่กับตัวบุคคลนั้นเอง ความสามารถตามธรรมชาติของบุคคล

ไม่เหมือนกัน นอกจากรู้ การอบรมที่ได้รับ (socialization) ก็ไม่เหมือนกัน ความแตกต่างในการปฏิบัติตามบทบาท เมื่อเป็นบทบาทซึ่งสังคมต้องการให้ปฏิบัติอย่างเดียวกันจึงเกิดขึ้น เป็นธรรมชาติและเป็นต้นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลง shawayang เช่น ในหน่วยงานที่ทำงานแบบระบบราชการ (bureaucracy) ทุกตำแหน่งจะมีระเบียบว่างไว้ว่า ผู้ดำรงตำแหน่งจะต้องทำอะไรบ้าง ศักดิ์ศรีจะเปลี่ยนแปลงไป แต่หน้าที่หรือบทบาทยังคงเหมือนเดิม จะเห็นได้ว่ามีเป็นเพียงข้อสมมติเท่านั้น เพราะเมื่อเปลี่ยนศักดิ์ศรีใหม่ การทำงานจะเปลี่ยนแปลงไปตามบทบาทตามทางการยังเป็นในรูปเดิม เช่นในฐานะหัวหน้ากองทรัพย์สิน เมื่อเปลี่ยนศักดิ์ศรี การเปลี่ยนแปลงในการทำงานต้องเกิดขึ้น แต่การทำงานของหน่วยงานนั้นก็จะดำเนินอยู่ต่อไป ความยืดหยุ่นจึงเป็นสากลของทุกระบบสังคม และแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลง และการเคลื่อนไหว ซึ่งเกิดขึ้นตลอดเวลา เนื่องจากระบบอยู่ของสังคมปรับตัวเข้าหากัน

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงในสังคมยังเกิด เนื่องจากอัตราเกิดและตายในแต่ละครอบครัวและกลุ่มบุคคลในสังคมไม่มีความคงที่แน่นอน องค์ประกอบของประชากรรุ่นใหม่ไม่เหมือนกับองค์ประกอบของประชากรรุ่นเดิม ครอบครัวคนมีฐานะสูง อาจจะมีบุตรน้อยทำให้คนชั้นสูงมีจำนวนน้อยลง หรือเพิ่มขึ้นไม่ได้สัดส่วนกับการเพิ่มของคนชั้นล่าง ทั้งนี้เป็นการเปิดโอกาสให้คนชั้นล่างที่เพิ่มจำนวนขึ้น เพราะมีอัตราสูงได้เสื่อมฐานะเป็นมาเป็นคนชั้นสูง นอกจากนี้ ความยาวนานของชีวิตของแต่ละบุคคลก็ไม่เหมือนกัน บางคนอาจตายแต่ยังเยาว์วัยทำให้ไม่มีโอกาสได้ใช้สิทธิต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อมีฐานะเป็นผู้ใหญ่ หรือหัวหน้าครอบครัวบางคนอาจยาวนานทำให้ไม่มีโอกาสได้ใช้สิทธิต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อมีฐานะเป็นผู้ใหญ่ หรือหัวหน้าครอบครัว บางคนอาจจะยาวนานทำให้คนรุ่นหลังไม่มีโอกาสจะได้ตำแหน่งและแสดงบทบาทแทน บางคนอายุสั้น ทำให้มีการหมุนเวียนกันอย่างรวดเร็ว ความไม่แน่นอนเหล่านี้จึงเป็นที่มาอย่างหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงในระบบสังคม

ประการที่สอง ความตึงเครียดในสังคม เป็นสิ่งธรรมชาติ เพราะมนุษย์ในสังคมต้องมีความต้องการที่จะควบคุมธรรมชาติได้โดยเด็ดขาด นอกจากรู้ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เนื่องจากการกระทำของมนุษย์ การปรับตัวระหว่างมนุษย์และธรรมชาติจึงอยู่ใน

สภាភ เปเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ไม่ว่ามนุษย์จะมีความสามารถเพิ่มมากขึ้นเท่าใดในการควบคุมธรรมชาติ มนุษย์จะไม่มีทางควบคุมธรรมชาติได้โดยเด็ดขาด เริ่มแต่ปัญหาการตาย การเปลี่ยนแปลงของประชากร ปัญหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร และปัญหาการแปรปรวนของศินฟ้า อากาศ การพยายามควบคุมธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงในธรรมชาติ เมื่องจากการกระทำของมนุษย์ทำให้เกิดความสิงเครียด และการประศิษฐ์ศิคคันสิงใหม่ ๆ ขึ้น

นอกจากนี้ ในทุกสังคม เราชี้ง เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล อุดมคติทางสังคม และการปฏิบัติตามอุดมคตินี้ อุดมคติ เป็นคุณค่า (values) ซึ่งมนุษย์ต้องการให้มีในสังคม เช่น เลรีgap ความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์ ความอยู่กินดี และคุณค่าทางศิลธรรมอื่น ๆ ผู้จะ เมิดคุณค่าเหล่านี้ หรือไม่สามารถประพฤติตามได้ร้อยเปอร์เซนต์มิอยู่ เป็นสิ่งธรรมชาติ สังคม วางหลักไว้ว่าคนเราควรจะทำ เช่นนั้น เช่นนี้ เช่น ในคำสอนของพุทธศาสนา แต่หากจากผู้บรรจุโลกาภิณัลล์ ก็ไม่มีผู้ใดที่จะปฏิบัติตามได้ทุกอย่าง ความแตกต่างระหว่างอุดมคติและการปฏิบัติ สิงทำให้เกิดความตึงเครียด สังคมย่อมพยายามไขว้ชักการต่าง ๆ ให้คนปฏิบัติตามอุดมคติ สมอ การทำ เช่นมีทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในสังคม

รวมเข้าด้วยกันทั้งหมด การเปลี่ยนแปลงจึงเกิดขึ้นเป็นลักษณะธรรมชาติในสังคม การเปลี่ยนแปลงเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งสามารถของสังคมอาจไม่ได้สังเกต อาจส่งผลกระทบต่อนะส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่ในสังคม การเปลี่ยนแปลงบางอย่างก็เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติภายในตัวของมันเอง และอยู่ก็อกเห็นความสามารถของมนุษย์ที่จะควบคุมได้อย่างจริงจัง เช่น การตาย อายุสั้น ยาว ความแตกต่างในความสามารถระหว่างบุคคล ศินฟ้าอากาศ บางอย่างมนุษย์สามารถควบคุมได้บ้าง เช่น การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และศึกษาร่างสถาบันต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อให้ชีวิตสังคมเป็นไปในทางที่ต้องการ การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทั้งในสังคมที่ไร้การศึกษา อยู่ห่างไกลความเจริญ และในสังคมปัจจุบัน น่าวร มีความเห็นว่าเราจะมองมนุษย์ในฐานะเป็น "สัตว์แก้ปัญหา" (problem-solving animal) และมองสังคมเป็น "ระบบแก้ไขความตึงเครียด" (tension-management system) เช่นไม่เห็นด้วยกับแนวความคิดแบบเก่าที่ยังการอยู่กันที่ (static model) และการประสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (well

integrated) ของสังคม ความคิด เช่นนี้ลึกความลับก็ข้องการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม ของการเปลี่ยนแปลงว่า เป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่มีความสำคัญสำหรับสังคมแต่อย่างใด หรือในทางตรงข้าม ถ้าการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างหลัก เลี้ยงไม่ได้ ก็มักจะมองว่าทำให้ระบบสังคมเดิมแตกหักลายไปเป็นจากไม่สามารถปรับตัวเข้ากับอำนาจใหม่ที่เกิดขึ้น ผู้ใช้แนวความคิดนี้มักจะสรุปว่า ทุกสังคมโดยเฉพาะสังคมที่ล้าหลังในตะวันออกมีพัฒนาลักษณะที่ต่อต้านการเปลี่ยนแปลงที่มาจากการอุปสรรค (resistance to change) ทั้งนี้เนื่องมาจากการข้ออุบัติที่ว่าทุกสังคม มีความประسانเป็นอันหนึ่งอันเดียวทั้งหมดที่ร่วมกันระบุว่า ส่วนประกอบต่าง ๆ อย่างสมบูรณ์ และสามารถ ส่วนใหญ่ได้รับความพึงพอใจต่าง ๆ ทุกอย่างจากระบบสังคมที่เป็นอยู่ การเปลี่ยนแปลงจึงเป็นเรื่องที่ทุกสังคมไม่ปราศจาก และเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะ เป็นผลเสียหายอย่างร้ายแรงต่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวทั้งหมดของสังคม รวมทั้งภูมิภาคต่าง ๆ ที่ติดตามมา เช่น ระบบครอบครัวแตกหักลาย ศีลธรรมเสื่อม อาชญากรรมรุนแรงต่าง ๆ โรคจิต ฯลฯ การเปลี่ยนแปลงในประเทศตะวันออก เนื่องจากอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากตะวันตกมักจะถูกมองว่ามีลักษณะ เช่นนี้ แนวความคิดเช่นนี้ มีความจริงอยู่บ้าง แต่ผลเสียก็คือ ทำให้เรามองไม่เห็นความสำคัญของพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งอยู่ภาย ในระบบสังคมนั้นเอง พัฒนาที่เกิดจากความกดดัน และความตึงเครียดต่าง ๆ ภายในสังคม นั้น ความพยายามที่จะปรับตัวเข้ากับข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ เสมือนอยู่ในแบบนี้ การเปลี่ยนแปลงจึง เป็นลักษณะธรรมชาติของสังคม ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ในรูปที่มีชาร์ ได้แก้ไขเพิ่มเติมขึ้นให้เราเห็นที่มาต่าง ๆ ของการเปลี่ยนแปลงซึ่งนักทฤษฎีล้มยักษ้อนมักจะไม่ให้ความสำคัญ ในปัจจุบันทฤษฎีนี้ได้รับความนิยมแพร่หลายในวงการนักสังคมศาสตร์ทุกสาขา เพราะมีความยืดหยุ่นและอานาจการอธิบายสูง และชี้ให้เห็นลักษณะข้อดี ข้อเสียของสังคมที่แท้จริงของสังคมมนุษย์

ทฤษฎีโครงสร้าง - หน้าที่ และผู้นำพัฒนาประเทศ

ทฤษฎีโครงสร้าง - หน้าที่ ชี้ให้เห็นความซับซ้อนของปัจจัยในการพัฒนาประเทศ และย้ำความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาพร้อมกันไปในทุกด้าน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทาง

สังคมในทางที่ต้องการ การพิจารณาโครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาประเทศจะต้องพิจารณาถึงผลลัพธ์ที่ต้องการ ที่เกี่ยวข้องทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง หลักสำคัญคือ การพัฒนาประเทศมีได้จากการลงทุนในโครงการที่คาดว่าจะมีผลโดยตรงทางเศรษฐกิจ เท่านั้น การลงทุนในโครงการพัฒนาเศรษฐกิจตามสังคมและการเมือง รัฐควรจะได้รับความสนใจเท่า ๆ กับโครงการพัฒนาเศรษฐกิจ โครงการเหล่านี้ควรจะมีรัฐบูรณะส่งค์เพื่อให้เกิดการปฏิรูปในสังคมในทางที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างแท้จริง ในประเทศไทยกำลังพัฒนา โครงการพัฒนาทางสังคมที่เห็นได้ชัดคือ โครงการพัฒนาการศึกษา โครงการพัฒนา กำลังคน โครงการพัฒนาชุมชนทั้งในชนบทและในเมือง โครงการอาคารสร้างเคราะห์ โครงการปรับปรุงการอนามัยและสุขาภิบาล โครงการกำจัดแหล่งเสื่อม腐爛 โครงการสังคม-สังเคราะห์ประเทศไทยฯ ฯลฯ โครงการเหล่านี้ต้องการปรับปรุงสภาพแวดล้อม และให้โอกาสแก่บุคคลที่จะปรับปรุงยกระดับฐานะตนเองด้วยการศึกษา อย่างไรก็ต้องการเหล่านี้เป็นเรื่องที่ต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก ซึ่งดูจะน่ากังวลความสามารถทางการเงินของประเทศไทยที่กำลังพัฒนา การพัฒนาสังคมในด้านนี้จึงเป็นสิ่งจำเป็นจริง ๆ เท่านั้น

อย่างไรก็ต้องมีโครงการพัฒนาทางสังคมและการเมืองอีกมากที่ไม่จำเป็นต้องลงทุนมาก ต้องกันข้าม โครงการเหล่านี้เมื่อคำนึงถึงการแล้วจะเป็นผลให้สังคมมีทุนเพิ่มมากขึ้น และช่วยการคำนึงถึงการตามโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่กล่าวแล้วให้ประสบความสำเร็จตามที่คาดหมายไว้ โครงการเหล่านี้เกี่ยวกับการสร้างคุณค่าและศศนคติแบบใหม่ให้แพร่หลายในกลุ่มบุคคลต่าง ๆ โดยเฉพาะชาวชนบทและชนชั้นแรงงานในเมือง ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศไทย ความสำเร็จของโครงการเหล่านี้จะทำให้ประชาชนในประเทศไทยเกิดความกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงตนเอง และทำให้เศรษฐกิจล้วนรวมของประเทศไทยเจริญก้าวหน้าในที่สุด สภาพของประเทศไทยต้องพัฒนาในปัจจุบัน ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาด เหตุจูงใจ (motivation) ที่จะพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ทำให้ประเทศไทยขาดพลังสำคัญที่จะทำให้เกิดพัฒนาการ ข้อเท็จจริงในประเทศไทยเหล่านี้คือ ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงอยู่อย่างไม่สนใจไปต่อ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รู้สึกพ่ายแพ้ต่อการผันแปรของเหตุการณ์ ขาดความเชื่อมั่น และขาดกำลังใจที่จะปรับ-

ปัจจุณ เอง ชีวิตค่าเดินไปอย่างไม่มีจุดหมายและไม่ทำให้บุคคลเกิดความตึงใจที่จะทำงานหรือ
ยอมรับระเบียบวิธีนัย หรือขวนขวย ปรับปรุงการอาชีพและแบบการค่าเดินชีวิตของตนให้เหมาะสม
สมกับสภาพสังคมเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป สภาพ เช่นนี้ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นไปอย่าง
เชื่องช้าและประชาชนส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในสภาพที่ยากจน สรันแคน ในประเทศไทยที่ประชาชนส่วน
ใหญ่ยังคงมีนิสัยและระบบสังคมเดิมอย่างเข้มงวด (เช่น อนเตียง ซึ่งระบบบรรพบุรุษมี
อิทธิพลเหลืออยู่มากในปัจจุบัน) ปัญหาอีก ๑ เช่น ปัญหาการเมืองหรือปัญหาการระบาดของ
อาชญากรรม อาจยังไม่เกิด ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงรับสภาพความยากจน ความไม่เป็นธรรม
และอำนาจของตนส่วนน้อยคล้ายกับว่า เป็นส่วนหนึ่งของระเบียบธรรมชาติซึ่งมุขย์ไม่สามารถ
จะแก้ไขได้ในโลกนี้ ในบางประเทศมีอำนาจอาจอาจหักดิบความสนใจของประชาชนจากปัญหาความ
ยากจนและบุ่งย่างก่อต่าง ๆ ภายในประเทศไปยังปัญหาการต่างประเทศ (เช่น อินโดนีเซียใน
ปัจจุบัน) ในบางประเทศปัญหาความยากจน อาจทำให้ประชาชนบางส่วนเกิดความไม่พอใจใน
ระบบสังคมและการเมืองที่เป็นอยู่ และอาจนำไปสู่ปัญหาการระบาดของอาชญากรรมและความ
ศึกเห็นรุนแรงทางการเมือง สภาพเหล่านี้เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในประเทศไทยที่กำลังพัฒนาและ
ทำให้คนส่วนใหญ่ขาดความกระตือรือร้น หรือไม่ใช่ความพยายามอย่างเต็มที่ในการทาย่องทาง
พัฒนาตน เองด้วยความสามารถและทรัพยากรของตน เอง

การค่าเดินมาตราการเพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่มีคุณค่าและศักดิ์ศรี เหมาะสมสำ-
หรับการพัฒนาประเทศจึงเป็นความจำเป็นอันรับตัวน กล่าวอีกนัยหนึ่ง การพัฒนาเศรษฐกิจจะ
เกิดขึ้นได้ และถ้ายังเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ควรก่อต่อ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงพร้อมกันไปในแบบ
การค่าเดินชีวิต ซึ่งรวมถึงนิสัยในการทำงาน รสอาหาร ประชญาชีวิต การมองโลก การครองชีพ
การควบคุมตน เอง ฯลฯ ข้อบกพร่องของแบบการค่าเดินชีวิตของคนส่วนใหญ่ที่เป็นอยู่ปัจจุบัน
อาจอธิบายได้ว่า เปื่องมาจากการเหตุ ๒ ประการ

ในประการแรก ในสังคมทางตะวันออกโดยทั่วไป (ยกเว้นญี่ปุ่น) เราจะต้อง^๑
ยอมรับอิทธิพลในทางซัดขวางความเจริญของระบบคุณค่า ความเชื่อ และประเพณีเก่า ๆ บาง
อย่าง ซึ่งทั้งหมดเป็นผลให้บุคคลมีชีวิตอยู่อย่างสนาๆ (easy going) ไม่จริงจังในชีวิต

ขาดความกระตือรือร้นในการทำงานและปรับปรุงตนเอง โดยเฉพาะหากความสุขเฉพาะหน้าในปัจจุบัน ฯลฯ ในสมัยก่อนระบบคุณค่าแบบนี้ ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสังคมแต่อย่างใด เพราะอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากตะวันตกยังมีน้อย และจำนวนคนในประเทศไทยไม่มากนัก แต่ในสมัยปัจจุบันกลับเป็นสาเหตุสำคัญของความกดดันภายในสังคม กล่าวอีกนัยหนึ่ง อิทธิพลของวัฒนธรรมทำให้บุคคลต้องการมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ศึกปรับปรุงแบบการดำเนินชีวิตของตนในด้านความขยันขันแข็ง การมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบต่อตน เองและสังคม ผลก็คือ ความล้าหลังในการพัฒนาเศรษฐกิจและปัญหาอย่างมากยิ่น ๆ ภายในประเทศ

ในประการที่สอง ระบบสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ที่เป็นอยู่ในประเทศไทย ถูกตั้งขึ้นมาเป็นไปในทางรักษาสถานะเดิม (status quo) และซัด兆ทางการเปลี่ยนแปลง อิทธิพลของการศึกต่อ กับประเทศไทย โครงสร้าง เดิมของสังคม เหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปในทางทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำอย่างต่างกันขั้มระหัวงอกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในสังคม เช่น ระหว่างฐานะความเป็นอยู่ของคนส่วนน้อยกับคนส่วนใหญ่ ระหว่างชาวยุโรปกับชาวชนบท ระหว่างพ่อค้าคนกลาง นายทุน กับชาวนาผู้ผลิต ระหว่างผู้มีอำนาจกับผู้ไม่มีอำนาจ ระหว่างผู้ได้รับการศึกษาสมัยใหม่กับผู้ยังมีในประเพณีเดิม ฯลฯ บุคคลส่วนใหญ่ก่ออยู่ในฐานะเสีย-เบรียบในการศึกต่อสัมพันธ์และแข่งขันกับบุคคลส่วนน้อย ซึ่งเป็นผู้มีทรัพย์สิน อำนาจ หรือการศึกษา ความไม่เป็นธรรมในสังคมแสดงออกในรูปต่าง ๆ เช่น ความแตกต่างอย่างมากmany ระหว่างราคาน้ำดื่มที่ชาวนาผู้ผลิตได้รับ และราคาน้ำที่พ่อค้าคนกลางได้รับ การเอาเบรียบชาวนาผู้ผลิตในเรื่องดอกเบี้ยเงินกู้และค่าเช่าที่ดิน ความเจริญทางวัฒนธรรมซึ่งรวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ ก็จำกัดเฉพาะในเมืองใหญ่ การใช้ตัวแทนท้องถิ่นเพื่อหาประโยชน์ ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองบางคน ระบบครอบครัว และการเล่นพิรatically ในการเข้าทำงาน ระบบภาษีอากร ซึ่งอาศัยการเก็บภาษีทางอ้อม เป็นหลัก ฯลฯ เหล่านี้เป็นปัญหาที่พบอยู่ในประเทศไทยสัมพันธ์อย่างมาก และมีผลทำให้คนส่วนใหญ่โดยเฉพาะที่อยู่ในชนบทหมู่บ้านติดตามอย่างมากในชีวิต สภาพความเป็นอยู่ที่ยากจนแร้นแค้น ขาดความมั่นคง และความหวังในอนาคต ไม่ทำให้บุคคลเกิดความขวนขวยที่จะปรับปรุงตนเอง ชีวิตของคนชั้นต่ำคือการตื้นตัน

เพื่อให้มีชีวิตอยู่รอด เท่านั้น ความสุขของเขาก็คือ ความสุขเฉพาะหน้า โดยไม่คำนึงว่าจะมีผล สักท่อนต่ออนาคตของเขายังไง ในหมู่คนอันดับต่ำ เราจะเห็นแบบการคำนึงชีวิตหลายอย่างที่ ซัดศักดิ์ความก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศไทย เช่น การหลงมัวเมานในการพัฒนาและยาเสพย์ติด การปล่อยตนเองให้มีสุกมากร้ายจนเสียหายไม่ได้ ความไม่สนใจในการศึกษาหากความรู้ การปล่อยให้เวลาว่างไปโดยเปล่าประโยชน์ การขาดระเบียบวินัยและความรับผิดชอบต่อตนเอง ความฟุ่มเฟือยเมื่อรักษา การนั่ง "งอนมองอ เห้า" รอแต่ให้รัฐบาลและผู้อื่นช่วย ฯลฯ สภาพ เหล่านี้เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย และเป็นความ รับผิดชอบของคนทั้งประเทศโดยเฉพาะกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากสภาพสังคม เช่นนี้ โครงสร้างสังคมที่เป็นอยู่ไม่ทำให้บุคคลขาดรายหาภาริการปรับปรุงตนเอง ความจนและความ ไม่มั่นคงในชีวิต ทำให้บุคคลไม่เห็นโอกาสที่จะ เสือกแบบการคำนึงชีวิตใหม่จากภัยมั่นใน ประเพณีเดิม ในสภาพ เช่นนี้การพัฒนาคุณค่าและศักดิ์สิทธิ์ใหม่ เพื่อให้การพัฒนาเศรษฐกิจ เกิดขึ้นอย่างแท้จริงจะไม่มีทางเป็นไปได้ การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล โดยไม่ คำนึงถึงการตอบสนองของประชาชน หรือการพัฒนาทางด้านสังคมและการเมืองควบคู่กันไป ด้วยจึงเป็นการวางแผนที่เสื่อมลอย และไม่ตรงกับทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งอธิบาย ในตอนต้น แม้รัฐบาลจะมุ่งทุ่มเน้นการวิเคราะห์แนวโน้มตัวเลขสถิติต่าง ๆ เพื่อทราบอัตราภัย หน้าของเศรษฐกิจ และวางแผนที่เกี่ยวกับการจัดสรรเงินทุนในโครงการพัฒนาเศรษฐกิจ การ กระทำเช่นนี้ ยังไม่เป็นการเผชิญกับปัญหาการพัฒนาประเทศไทยอย่างแท้จริง แผนพัฒนาที่สมบูรณ์ จะต้องคำนึงถึง และรวมโครงการพัฒนาทางด้านสังคมและการเมืองไว้ด้วย โดยเฉพาะโครง การปฏิรูปด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างความเป็นธรรมและความสมดุลย์ระหว่างอำนาจและโอกาส ของกลุ่มบุคคลฐานะต่าง ๆ ในสังคม มีตัวอย่างมากมายในประเทศไทยต่าง ๆ ที่โครงการพัฒนา เศรษฐกิจภาย เป็นเศรษฐกิจทางเศรษฐศาสตร์ เพราะว่าผู้วางแผนไม่ได้คำนึงถึงทรัพยากรไม่เต็มใจที่จะให้มีการ เปลี่ยนแปลงทางสังคม เพราะจะกระทบกระเทือนฐานะและผลประโยชน์ของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ

ความล้มเหลวที่ได้ยินเสมอในการพัฒนาเศรษฐกิจศืด ไม่มีทุนสำหรับดำเนินการ ทั้ง ๆ ที่ภายในประเทศมีการใช้จ่ายกันอย่างฟุ่มเฟือยในหมู่คนส่วนน้อย หรือมีการใช้จ่ายใน

โครงการต่าง ๆ ที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาประเทศแต่อย่างใด หรือแม้จะมีทุนค่าเป็นการ แต่โครงการที่อาจจะไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้เนื่องด้วยสาเหตุทางสังคมและการเมือง เช่น หน่วยงานราชการที่บุคลากรในมิสมรรถภาพ หรือขาดการประสานงาน กลุ่มอธิผลที่ต้องเสียประโยชน์ซึ่งชาวประชานชนไม่ตอบสนองหรือไม่ร่วมมือด้วย เป็นต้นจากขาดความกระศือรัตน์ หรือไม่แน่ใจ ฯลฯ ด้วยอย่างที่เห็นได้ชัดคือ ความล้มเหลวของโครงการเพิ่มผลผลิตทางเกษตร ของประเทศไทย ทั้ง ๆ ที่รัฐบาลลงทุนสร้างเขื่อนชลประทานและการไฟฟ้า รวมทั้งให้บริการช่วยเหลือต่าง ๆ ทางเทคนิค แต่ชาวนาอินเดียก็หาดูบนด้วยการปรับปรุงวิธีการผลิตให้ดี ขึ้นไม่ ส่อ ไม่สนใจหัวเรื่ินซึ่งน้ำจากเขื่อนให้เป็นประโยชน์ ไม่สนใจทดลองวิธีทางกรรมแบบใหม่ ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ฯลฯ ที่เป็นเช่นนี้ล้วนทึ่งเป็นเพราะไม่มีเหตุฐานใจแต่อย่างใดที่จะทำให้ชาวนาติดค่าวิธีการแผนใหม่จะเป็นประโยชน์สำหรับเขา โครงการสร้างสังคมของอินเดียซึ่งแบ่งคนออกเป็นวรรณะต่าง ๆ ทำให้คนล้วนใหญ่ต้องยากจน เพราะถูกห้ามประโยชน์โดยคนวรรณะสูง ซึ่งเป็นพวกเจ้าของที่ดิน นายทุนเงินกู้และพ่อค้าคนกลาง ชาวนาซึ่งไม่สนใจเพิ่มผลผลิต เพราะไม่มีหลักประกันยังไกว่าตนเองจะได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้น เจ้าของที่ดิน นายทุนและพ่อค้าคนกลางมีวิธีการต่าง ๆ มากมายที่จะเพิ่มค่าเช่า ดอกเบี้ย หรือ ก่อราคาซื้อผล ซึ่งในที่สุดจะทำให้ชาวนาไม่ได้รับประโยชน์อะไร เนื่องจากความพยายามของคน การมีชีวิตอยู่อย่างง่าย ๆ แบบเดิมที่ตนคุ้นเคยสนิยภกว่า เพราะไม่มีการเสียงรับ และที่สำคัญที่สุดคือ เพราะไม่มีทางเดินก่ออย่างอื่น การที่ลืมแพะ เช่นนี้ค่าวรุณอยู่ได้ก็ เพราะรัฐบาลอินเดียไม่ได้คำนึงถึงชีวิตของชาวบ้าน แต่กลับหันมาบุคคลผู้จะต้องเสียประโยชน์จาก การเปลี่ยนแปลงให้ใช้วิธีการทุกอย่าง เพื่อซึ่งชาวประชานครองที่ดิน และควบคุมนายทุนและพ่อค้าคนกลาง รัฐบาลอาจจะมีโครงการบางอย่าง เช่น โครงการปฏิรูปที่ดิน แต่กลับบุคคลผู้จะต้องเสียประโยชน์จาก การเปลี่ยนแปลงให้ใช้วิธีการทุกอย่าง เพื่อซึ่งชาวประชานครองที่ดิน ทำให้อินเดียซึ่งเป็นประเทศเศรษฐกิจ กรรม แต่ก็หากผลอาหาร เสียงหนึ่งไม่พอ และการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมต้องข้ามตามไปด้วย ด้วยอย่าง เช่น ตรงกันข้ามกับอินเดีย ก็คือ การพัฒนาเศรษฐกิจในใต้ทัน เป็นที่ยอมรับกัน ที่ว่าเป็น ที่รายได้ประชาชาติในใต้ทันเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สาเหตุสำคัญก็ เพราะโครงการ

ปฏิรูปที่ดิน ซึ่งทำให้ชานมีศินอย่าง เสียงพอ เป็นของคนเอง และทำให้การลงทุนทางอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น เมื่อจากคนรายเปลี่ยนมาใช้เงินซื้อที่ดินมา เป็นชื้อในทุนในบริษัทอุตสาหกรรม นอกจากนี้ สมาคมชานาชีมีสาขาอยู่ที่ประเทศ และดำเนินงานเพื่อผลประโยชน์ของชานา ได้ช่วยให้ได้หัวน้ำสามารถก่อสร้างอุตสาหกรรมค้าคานกลาง เอาเปรียบเกษตรกรผู้ผลิต ทั้งในด้านการซื้อผลผลลัพธ์ และขายสินค้า ชานาในได้หัวน้ำมีความมั่นใจที่จะปรับปรุงวิธีการทำงานของตน หันเป็นผลให้ลูกค้าและรัฐสนใจหัวน้ำโดย เป็นประเทศที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับสูงประเทศหนึ่ง

การใช้ทุนภูมิโครงสร้าง - หน้าที่ ๑ เคราะห์ปัจจัยทำการเปลี่ยนแปลงสังคม ชี้ให้เราเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาพร้อมกันไปทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง นอกจากนี้ ยังชี้ให้เราเห็นอีกด้วยว่า การพัฒนาทางด้านสังคมและการเมือง ไม่ใช่เรื่องของ การลงมติว่าจะเกิดขึ้นเองหรือไม่มีความสำคัญที่จะต้องศึกษา หรือวางแผนล่วงหน้า การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจจะต้องกระทำการที่หลากหลาย ซึ่งรวมถึงการศึกษาอุปสรรคต่าง ๆ ทางสังคมและการเมือง และการหารือวิธีการทำให้อุปสรรคเหล่านี้หมดไป ในการปฏิรูปการวางแผนโครงสร้าง พัฒนาทางด้านสังคมและการเมือง อาจจะเป็นสิ่งที่ได้ยาก เพราะเป็นเรื่องกระบวนการทบทวนระเบบความเชื่อ เก่า ๆ และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของบุคคลบางกลุ่ม โครงการเหล่านี้มี ลักษณะเป็นการปฏิรูปสังคม และจะต้องมีการปฏิรูปในหลายด้าน เช่น ในระบบภาษีอากร เพื่อให้ คนส่วนน้อยที่ได้รายได้มาก่าย ๆ ต้องเสียภาษีมากขึ้น เพื่อรัฐบาลจะได้มีเงินทุกสำหรับพัฒนาประเทศ เนื่องจากการลงทุนในชนบท คนส่วนน้อยมีความพ่อค้าคานกลางที่มีผลประโยชน์จากการสั่ง หรือสั่งสินค้าเข้าออก นักเก็งกำไรที่ศินหึ้นในเมืองและชนบท และผู้ประกอบวิชาชีพบางอย่าง รายได้ของบุคคลเหล่านี้แตกต่างกับรายได้ของบุคคลอาชีพอื่น ๆ มาก และงานที่ทำล้วนมากก ไม่มีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างแท้จริง (เหราะเป็นแต่เสียงคนกลางหรือเก็งกำไร) ในประเทศไทยกำลังพัฒนาเศรษฐกิจอย่างแท้จริง ทุนล้วนให้กับบุคคลพวกนี้ นอกเหนือนี้ เราอาจ จะกล่าวได้ว่า ความรู้รายของบุคคลพวกนี้มีล้วนเกี่ยวข้องกับปัญหาการทุจริตในวงราชการ เมื่อจากชาราชการได้รับเงินเดือนทำอะไรรู้สึกเป็นลักษณะของตนที่จะมีความเป็นอย่างสุดที่สุด

กับบุคคลเหล่านี้ ในเมื่อรัฐการที่บุคคลเหล่านี้ได้รายได้มากไม่ค่อยจะเป็นธรรมนัก ข้าราชการบางคนจึงไม่รู้สึกจะอยู่ใจที่จะเข้ามายื่นแบบนี้โดยรับลินบน หรือร่วมมือกับบุคคลเหล่านี้ กระทำการทุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนตัว การควบคุมธุรกิจการหารายได้และการเสียภาษีอากรของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับปัญหาการสร้างมาตรฐานความซื่อสัตย์ และรับผิดชอบต่อสังคมในวงราชการ การปฏิรูปในด้านนี้จะเป็นวิธีที่ช่วยแก้ปัญหาการทุจริตในวงราชการและปรับปรุงประสิทธิภาพของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ นอกเหนือไป ประชาชนทั่ว ๆ ไป ก็จะมีกำลังใจศักดิ์ศรีในการพยายามพัฒนาตนเอง โดยใช้วิธีการที่จะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม ในที่สุด เลิกเชื่อในปรัชญา "โภแล้วเรียนลัสด" หรือ "รายโดยทางลัสด"

เที่ยวกับการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร รัฐบาลอาจเปลี่ยนบรรยากาศใหม่สำหรับชาวนาชนบทโดยเน้นการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร โครงการลิน เชือทางเกษตร และโครงการเร่งรัดพัฒนาชนบทโดยทั่วไป ความยากจน และความรู้สึกว่าถูกทอดทิ้ง และถูกโกหก โดยเจ้าหน้าที่รัฐบาลและคนในเมืองโดยทั่วไปทำให้ชาวชนบทรู้สึกไม่พอใจในระบบสังคมที่เป็นอยู่ และกล้ายเป็นปัญหาทางการเมือง เกี่ยวกับอันตรายจากการแทรกซึมโดยฝ่ายคอมมิวนิสต์ การพัฒนาชนบทจึงจำเป็นต้องกระทำโดยรุนแรง แต่เป็นตัวอย่างเช่นเดียวกันที่แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาประเทศจะมีเฉพาะในด้านเศรษฐกิจแต่ยังเดียวหา เป็นการพ้อเสียงไม่ ข้อศึกษาทางสังคมและการเมืองมีความสำคัญเท่า ๆ กับข้อศึกษาทางเศรษฐกิจ และจะเป็นเงื่อนไขสำหรับการทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจดำเนินไปเป็นผลลัพธ์ ยังคงการหล่ายอย่างซึ่งรัฐบาลอาจทำให้ได้ และควรถือเป็นโครงการที่ช่วยในการพัฒนาประเทศต่าง ๆ เท่า ๆ กับโครงการลงทุนทางเศรษฐกิจโดยตรง เช่น โครงการเข้าถึงจิตใจประชาชนในชนบท โครงการพัฒนาการเคลื่อนที่ โครงการพัฒนาผู้นำห้องเรียน โครงการศึกษาผู้ใหญ่ โครงการปรับปรุงรัฐ โครงการฝึกอบรมอยาawan โครงการสำรวจมวลชนสำหรับชนบท โครงการสำรวจพื้นฐานสำหรับประชาธิปไตย โครงการเพื่อความเข้าใจอันศรัทธาของชาวเมืองและชาวชนบท เช่น ให้อาจารย์ มีลิค นักศึกษามหาวิทยาลัย ได้ออกไปศึกษาลักษณะวิถี ความเป็นอยู่ของชาวชนบทในระหว่างปีภาคการศึกษา ในขณะเดียวกันก็ให้ศึกษาลักษณะพัฒนา

และให้ความรู้แก่ชาวชนบทในเรื่องค่าง ๆ หรือจะนำผู้คนท้องถิ่นและเยาวชนจากชนบทได้มาระยึด และเข้าใจปัญหาซึ่งความเป็นอยู่ในเมืองฯลฯ

การพัฒนาทางด้านสังคมและการเมือง มีโครงการค่าง ๆ ที่รัฐบาลและองค์กร เอกชนสามารถดำเนินการได้มากมาย โครงการเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องใช้เงินมาก และมีความสำคัญอย่างยิ่งในแง่ของทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม แม้จะเป็นเรื่องยากจะอาจจะต้องใช้เวลานาน แต่ก็มีโครงการบางอย่าง ซึ่งจำเป็นต้องมีการเริ่มต้นอย่างจริงจัง เช่นไข้ชันแรก ซึ่งจะนำไปสู่ความล้ำเร็วในการพัฒนาประเทศก็อ คนขันผูน้ำ ซึ่งได้แก่ ผู้มีอำนาจทั้งในทางการเมืองและเศรษฐกิจ และนักวิชาการ จะต้องมีความเข้าใจอย่างแท้จริงในปัญหาการพัฒนาประเทศ ความเข้าใจจะเกิดขึ้นได้ส่วนหนึ่งอยู่ที่การวางแผนที่ดี เป็นกลา เมื่อมีความจริง นอกจากนี้ ยังอยู่ที่การใช้ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่นักวิชาการค่าง ๆ ได้ศึกษาให้ถูกต้อง ทฤษฎีที่บกพร่องอาจทำให้เราหลงผิด มองไม่เห็นปัญหาสำคัญของการพัฒนาประเทศ เช่น ทฤษฎีรัฐภูมิย์ของพวกร้ายจัด ซึ่งเชื่อว่ามนุษย์ทุกคน ยกเว้นชนชั้นแรงงาน มีความเห็นแก่ตัว ทึ้งนั้น พวกร้ายนี้ไม่ศึกจะพัฒนาประเทศ นอกจากจะบุยงบ่อนทำลายให้เกิดการปฏิรูป ซึ่งจะเปิดโอกาสให้พวกร้ายเข้ามายึดอำนาจ ตรงข้ามกับพวกร้ายก็อ พวกร้ายที่เล็งผลเสีย เศรษฐกิจจะพัฒนาได้เอง และไม่ศึกดำเนินการใด ๆ ที่จะเป็นการกระทบกระเทือนสถานะ เติมที่เป็นอยู่ ทฤษฎี และแนวความคิดเหล่านี้ไม่ช่วยให้เราเข้าใจปัญหาการพัฒนาประเทศมากขึ้น และเป็นการเดือนให้เราสร้างความเชื่อในเรื่องง่าย ๆ การพัฒนาประเทศเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีความลับซับซ้อน ทฤษฎีที่มีขอบเขตกว้างขวาง เช่น ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่เท่านั้น ที่พอจะช่วยให้เราเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ได้บ้าง แต่ก็ยังมีปัญหาอีกมากที่ทฤษฎีนี้เท่าที่เป็นอยู่ยังไม่สามารถให้คำตอบที่กระจางแจ้งได้ ทั้งนี้หมายความว่า นักวิชาการยังมีภาระอีกมากที่จะต้องศึกค้นแก้ไข ทฤษฎีและแนวความคิด ก่อนที่จะนำไปใช้กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่ เพื่อให้สมบูรณ์ที่สุด